

LOVEC

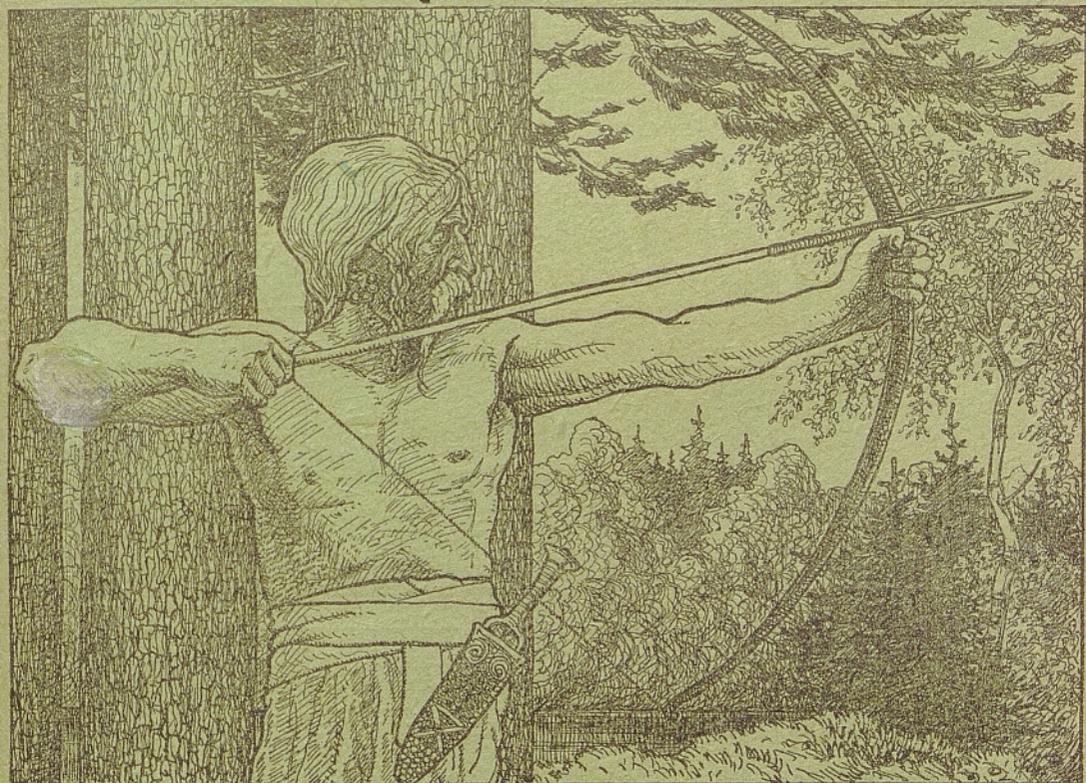
Štev. 9.

List za lov in ribarstvo.

Leto V.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1914

VSEBINA:

LOV: M. Hanzlovský: Iz zapiskov starega lovca. (Dalje prih.) — A. Seliškar: Albinizem in melanizem pri živalih. (Konec.) — Vladimir Kappus: Spomini na jerebji lov. (Konec prih.) — LISTEK: Dr. P. B.: Misleče živali. (Dalje prih.) — Iz lovskega oprtnika. — Iz ribarske mreže. — Astronomski koledar. — Mala oznanila. — Vprašanje. — Oglasi.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Članarina znaša na leto **6 kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej **60 kron,** postane ustanoven član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, ki izhaja 15. vsakega meseca. Člani ga dobivajo brezplačno, za nečlane pa velja v Avstro-Ogrski **8 kron** na leto. Kdor prebiva v inozemstvu, mora doplačati še poštnino. Vsaka posamezna številka velja 50 vin. Tudi „Mala oznanila“ stanejo za nečlane 50 vin., člani pa imajo pravico do trikratnega brezplačnega oznanila v listu.

Oglase računa društvo stran po 200 K (na ovitku), ozir. 180 K (na prilogi). Manjši oglasi veljajo sorazmerno manj.

Društvene znake oddaje društvo po 2 kroni.

Jakob Zalaznik, slašičarna, pekarija in kavarna

Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187. ————— Telefon šte. 194.

: Mestna hranilnica ljubljanska :

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

**Največja
slovenska
hranilnica.**

Denarnega prometa koncem leta 1913	K 700,000.000.—
Vlog	„ 43,500.000.—
Rezervnega zaklada	„ 1,330.000.—

**Največja
slovenska
hranilnica.**

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno varna** in stoji pod kontrolo **c. kr. deželne vlade.** — Za varčevanje ima vpeljane lične **domače hranilnike.**

: Prva boroveljska orožjetvorna družba :

≡ PETER WERNIG, ≡
BOROVlje, KOROŠKO

Izdeluje najnovejše in priznane prvovrstne lovske puške vseh sestav za zrnje in kroglo z najboljšim strelnim učinkom. Bogata zaloga Browning-, Steyr- in drugih avtomatičnih pištol, samokresov, zračnih pušk, sploh vsega v puškarsko stroko spadajočega orožja.

Popravila. — Strelivo. — Ceniki.

Ludovik Borovnik, puškar v Borovljah na Koroškem,

priporoča najmodernejše puške za lov (dvocevke, risanice, trocevke i. t. d.), dalje Mannlicher-repetirke z najboljšim strelnim učinkom, pripravne za lov, Mannlicher-Schönauer-repetirke, Browning-pištrole

kakor tudi pištrole sistema „STEYR“, kroglja 6.35 in 7.65, po prvotnih cenah.

Priporoča se tudi za izdelovanje novih kopit in cevi. — Popravlja in prenareja vsakovrstne stare puške po najnižjih cenah.

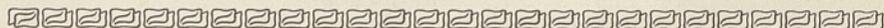

Astronomski koledar.

Oktober 1914

Katoliška imena		Dan	Solnca		Lune		
			vzhod	zahod	vzhod	zahod	
Ščep ☉ 4. ob 6h 58 m zj.	Remigij	Č	1	6:00	5:39	4:42 pp.	2:46 zjt.
	Leodegar	P	2	6:01	5:37	4:55	3:55
	Kandid	S	3	6:03	5:35	5:09	5:03
	18. pob. Fr. S.	N	4	6:04	5:32	5:23	6:11
	Placid in tov.	P	5	6:06	5:30	5:37	7:18
	Brunon	T	6	6:07	5:28	5:56	8:26 dp.
	Justina	S	7	6:09	5:27	6:18 zv.	9:35 ₁
	Brigita	Č	8	6:10	5:25	6:46	10:43 ₁
	Dionizij	P	9	6:11	5:23	7:25	11:49
	Franč. Bor.	S	10	6:12	5:21	8:14	12:47 pp.
Zadnji krajec ☾ 12. ob 10h 33 m dp.	19. pob. Nik.	N	11	6:14	5:19	9:15	1:35
	Maksimilijan	P	12	6:15	5:17	10:27	2:14
	Edvard	T	13	6:17	5:15	11:43	2:45
	Kalist	S	14	5:18	5:13	zjutr.	3:09
	Terezija	Č	15	6:20	5:11	1:03	3:29
	Gal., Maksima	P	16	6:21	5:09	2:24	3:47
	Hedvika	S	17	6:23	5:07	3:47	4:04
Mlaj ☽ 19. ob 7h 33 m zj.	20. pob.	N	18	6:24	5:05	5:12	4:22
	Luka	P	19	6:26	5:03	6:41	4:43
	Janez Kanc.	T	20	6:27	5:02	8:13 dp.	5:10
	Uršula	S	21	6:29	5:00	9:43 ₁	5:45
	Kordula	Č	22	6:31	4:58	11:08	6:33
	Severin	P	23	6:32	4:56	12:17 pp.	7:35
	Rafael	S	24	6:34	4:54	1:09	8:49 zv.
Prvi krajec ☽ 25. ob 11h 44 m zv.	21. pob. Kriz.	N	25	6:35	4:52	1:46	10:06
	Evarist	P	26	6:37	4:50	2:13	11:23
	Frumencij	T	27	6:39	4:49	2:33	zjutr.
	Simon in Juda	S	28	6:40	4:47	2:49	0:37
	Narcis	Č	29	6:42	4:45	3:03	1:47
	Klavdij	P	30	6:43	4:44	3:17	2:55
	Volbenk	S	31	6:44	4:43	3:30	4:01

Dolgost dneva: Od 11h 39 m do 9h 59 m.

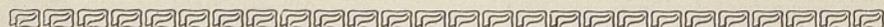

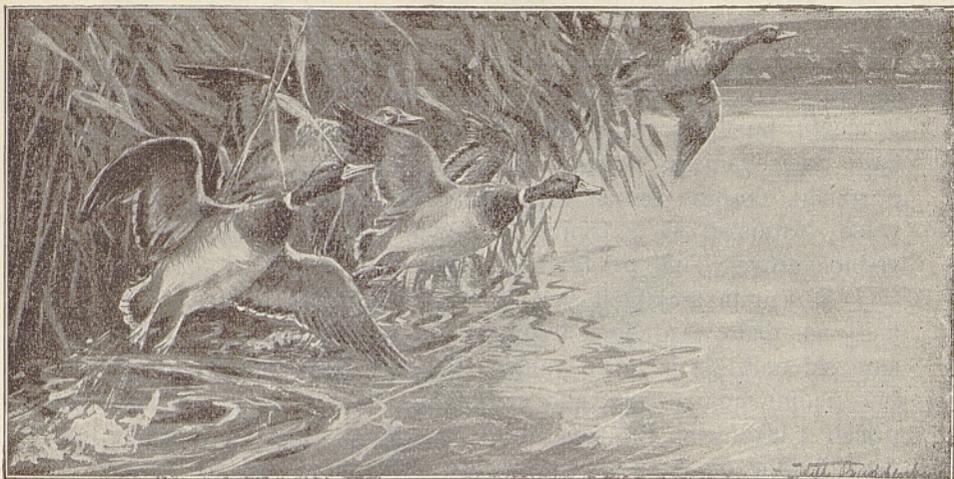
Mala oznanila.

Kupi se 2—3 leta star brak istrske pasme. Ponudbe z navedbo cene sprejema upravništvo „Lovca“.

Vprašanje.

Zanimivo bi bilo dognati, komu pripada lov na Bohinjskem jezeru. L. 1902. je bilo to proglašeno javnim. Do tačas se ga je bil lastil verski zaklad, torej tudi lova. Ribarstvo — lastno lovišče — ima verski zaklad, ki se pa z lovom pravno ne more primerjati. Stvar bi treba pojasniti!

M. Hanzlovský:

Iz zapiskov starega lovca.

II.

Okoliš Opatova gora meri približno 450 *ha* in je bil svoje čase samo z bukvijo zarasel. Stari gozdovi so bili še docela nedotaknjeni; sedaj je seveda uničujoča sekira že marsikateri del podrla. Ta gora bi bila imenitno skrivališče divjačine, da ji ne manjka — kakor sploh Gorjancem — vode. Te je pa bilo dovolj na mojem drugem službenem mestu, v Krakovskem gozdu, ki leži severno od Kostanjevice in se razprostira do Rake. Tu se ni manjkalo divjačine vsake vrste, ker so bili življenjski pogoji izvrstni. Lepi travniki so nudili divjačini obilo pašne, gosto zarasli nasadi pa izborna skrivališča. Za zimo ni bilo treba skrbeti, ker je bilo vsakovrstnega grmovja v obilici na razpolago. Lov v obeh okoliščih ima vedno vsakočasni oskrbnik verskega zaklada za malo najemnino v zakupu.

Ker me je služba v boljših loviščih nekoliko razvadila, sem bil izprva v novi službi razočaran, toda uživel sem se kmalu v nove, v lovskem oziru siromašnejše razmere in doživel tudi tukaj marsikaj veselega in zanimivega.

Najprej se hočem spomniti slepega srnjaka, ki se je zadrževal dalje časa v bližini gozdarske hiše na Poljani. Zanimivo je bilo opazovati to revno žival na paši. Oprezno se je znal ogibati vsakemu grmu in drevesu, tako da se njegove kretnje niso nič kaj razločevale od onih zdravih srn. Ob času lova z gonjači se je pa takoj spoznalo, kaj mu je, kajti v begu se je nerodno zaletaval v drevje in grmovje. Živel je vedno sam zase; tudi v jeseni se ni pridružil tropam in dnevi

ljubezni v juliju ga tudi niso zbegali. Natančno kakor kakšen trdovraten pedant je izstopil ob gotovi uri na pašo in zopet odšel, ko se je nasitil. Imel je v razmerju z drugimi srnami zelo razvit sluh in vonj, kajti zalezovanje v svrhu opazovanja iz bližine se mi je le redko posrečilo, akoprav sem se svoječasno lahko ponašal kot dober zalezovalec. Naposled se je izgubil ta srnjak neznano kam, dasi sem ga vedno varoval. Tudi pri lovih ga nismo več videli.

Z drugim srnjakom sem doživel sledeče: Neki gospod je streljal nanj na malo razdaljo v trenutku, ko je preskočil jaso. Po znakih smo sklepali, da je težko ranjen. Počakali smo nekaj časa — to je bilo vedno moje načelo, ako ni obležala žival v ognju —, nakar smo pričeli z iskanjem. Bil sem trdno prepričan, da ne leži srnjak daleč proč, bodisi da je že končal, bodisi da je težko bolan. Dokler smo našli krvave slede, je že še šlo; toda vse naše nade so se izjalovile, ko smo izgubili vsak sled. Vse dolgotrajno iskanje je ostalo brez uspeha. Približno čez mesec potem pa je šel moj sin, ki je služil tačas kot vajenec pri oskrbništvu, proti večeru domov ter videl na onem prostoru, kjer je bil srnjak streljan, neko žival, ki se je plazila po tleh. Ker se je pa nahajala tam razna divjačina, ni šel v bližino, ker ni imel puške pri sebi. Iz same radovednosti sem komaj pričakal jutranjega svita drugega dne ter se podal na dotično mesto. Našel sem v resnici v travi docela uglajene steze; sem ter tja je bil vtisnjen v zemljo parkelj srne. Po obliki teh steza je bilo očitno, da se je žival samo plazila, oziroma da je vlekla zadnji konec telesa za seboj. Takoj mi je bila stvar jasna. Pred mesecem obstreljeni srnjak je dobil strel v zadnji konec telesa, tako da je imel hrbtenico ali pa kosti zadnjih nog pohabljene. S pomočjo treh delavcev, ki so bili pri jesenskih lovih gonjači, sem preiskal nato ves kraj z vso skrbnostjo, toda zaman. Od tega časa ni videl nikdo več pohabljenca, dasi smo ga prav mnogokrat čakali.

Ko je padel prvi sneg, sem takoj romal na kraj omenjenega strela. To pot sem dobil ranjenca v kupu grmovja, ki je bilo gosto zaraslo z divjim hmeljem. Moje domnevanje se je izkazalo kot resnično, kajti srnjak je bil dobil ves strel v stegno. Sklep je imel čisto zdrobljen. Rana je bila še nezaceljena. Še danes se čudim, kako je mogel ostati ta srnjak kljub tako grozni rani pri življenju. Že same muhe in komarji, katerih se še človek komaj otepa, bi ga bile morale spraviti na oni svet! Ta slučaj nam zopet kaže, koliko muk prizadenejo divjačini oni lovci, ki streljajo kar na slepo.

Veliko zanimivost sem doživel na lovu z gonjači, ki smo ga priredili nekega lepega dne koncem novembra v Krakovskem gozdu. Kot voditelj lova sem zastavil vsa stojišča s strelci ter dal znamenje

za pogon. Veselo so zaropotali klepetci gonjačev, ki so se jeli polagoma približevati črti strelcev. Tu pa tam so padali streli. Vsak je podvžgal gonjače, da so vršili svojo nalogo s podvojenim ropotom. Naenkrat se je začel dreti na desnem krilu gonjač: „Pozor, pozor, srnjak!“ Počil je strel in prvega pogona je bilo konec. Lovci so začeli prihajati s stojišč in gonjači so prinašali ustreljeno divjačino. Zajcem smo iztisnili mehurje in jih prekrizali, srne smo odprli. Tudi jaz sem se lotil prav močne ter takoj zapazil, da je bila breja. Poklical sem lovce k sebi, da so se sami prepričali o tem. Nato sem prerezal maternico ter dobil v njej v posebno kožico zavitega, približno 30 cm dolgega mladiča sredi smrdeče rjave tvarine. Velikost je odgovarjala normalnemu plodu meseca marca ali sredi aprila.

Smrt te srne pa mi vzbuja spomin na vajeniška leta. Kot gozdarskemu vajencu v drugem letu so mi končno dovolili, da sem smel sam brez nadzorstva ustreliti tu in tam kakega srnjaka. Vsak pot sem pa moral nadgozdarju, svojemu učitelju, ves potek lova in mesto, kjer sem streljal, natanko opisati. Naknadno je šel vedno na lice mesta, da se je prepričal o istinosti mojega poročila. Na ta način je prišla večkrat na dan kakšna nepravilnost. Posledica tega je bila zopetna ostra šola.

Nekoč sem dobil zopet ukaz, naj ustrelim srnjaka. Vzradoščen sem vrgel puško na ramo in se podal v gozd, kajti srnjake sem imel takorekoč privezane. Vedel sem za vsakega, kje se zadržuje, kje izhaja, kakšne rogove ima, skratka: poučen sem bil o vsem. To pot sem vzel na muho starega znanca ob meji. Nisem ga dolgo pričakoval, kajti točno kot po navadi je izstopil iz gozda na planjavo. Pri prejšnjih opazovanjih je prišla prej srna, toda to pot je bil gospod brez spremstva. Ko mi je prišel na primerno razdaljo, sem kratko pomeril in srnjak je obležal v ognju. Ko sem se vrnil domov, sem podal seveda takoj svoje poročilo nadgozdarju.

Drugo jutro me je dobilo vzhajajoče solnce že zopet v gozdu, kraju moje sreče. Ves dan sem bil poln veselja, da krasi od prejšnjega dneva nov par rogov mojo skromno sobico. Ko sem opravil svojo gozdarsko službo, sem se vrnil proti večeru domov. Prišedši pred gozdarsko hišo, zagledam na kljuki pred čumnato za divjačino obešeno srno. Zelo sem bil radoveden, kdo jo je ustrelil v prepovedanem lovskem času. Toda radovednost me je nagloma minila, ko sem zagledal med vrati strogo obličje nadgozdarjevo. Zavedal se sicer nisem nobene krivde, vendar me je nekaj stisnilo pri srcu. Kaj in zakaj, o tem nisem imel več časa razmišljati, kajti od vrat je zadonel ukaz: „Hanzlovský, pridite v pisarno!“ Ko sem prestopil njen prag, me je obsula huda ploha, iz katere sem posnel, da sem sam ustrelil srno s

srnjakom vred. Stvar je bila namreč ta: Ko je izstopil srnjak, sem gledal le nanj, za okolico se pa nisem zmenil. Srna, ki je stala nekoliko za srnjakom, je bila od grmovja toliko zakrita, da je nisem zapazil. Stati je morala v isti smeri kot srnjak, da jo je zadela krogla obenem ž njim. Nadgozdar je šel kakor po navadi tudi to pot na mesto strela, da bi se prepričal o mojem početju, in pes mu je izvohal tudi srno, ki je ležala komaj 30 korakov stran. Strogo mi je zabičil, da ne smem prej streljati, dokler se nisem prepričal, da ne bode izstreljena krogla nobenemu razen cilju v kvar. In ta nauk sem si zapomnil za vse življenje!

(Dalje prih.)

Albin Seliškar:

Albinizem in melanizem pri živalih.

IV.

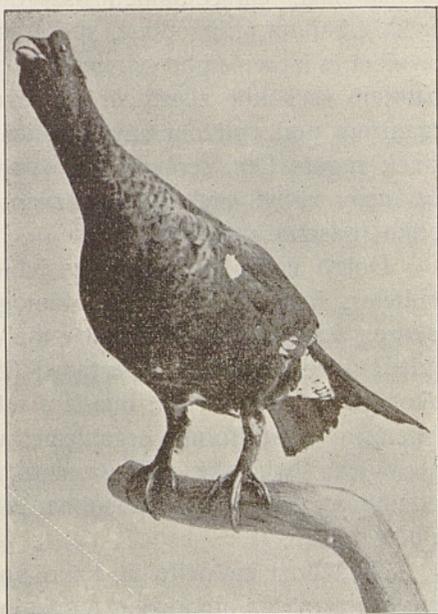
Pomen barvnih nepravilnosti za živali.

Albinizem in melanizem sta patologična pojava, predstavljata torej bolj ali manj srečno reakcijo organizma na vsiljene, mnogokrat korenito predrugečene življenjske razmere. Ker dobi vsled teh izprememb labilno ravnotežje, v katerem se nahajajo organizmi, močen sunek, je prirojena moč živali velikega pomena za njen obstanek. Seveda mora poedinec poginiti, če se prav nič ne strinjajo vplivi okolice z njegovimi življenjskimi zahtevami. To se zgodi predvsem pri popolnih beličnikih. Altum in Schäff sta opazovala belične jerebice v naravi in dognala, da se obnašajo prav tako kakor normalni eksemplari, kar je zelo nesmotreno. Albinistične oblike se iztrebijo kmalu iz narode, ker so blesteč cilj za ujede. Uvaževanja vredno je dalje, da so popolni beličniki nesposobni za uspešno plojenje, dasi so tudi izjeme (bele miši, belični dehor), ki porajajo potomce, a slabiče. Človek pač lahko umetno vzdržuje patologične pojave in tvori iz njih nove različke. Ne samo albinistične, temveč tudi mnoge druge pasme domačih živali niso ničesar drugega kakor od človeka umetno življenjsko utrjene patologične oblike (degeneracija nog pri jazbečarjih, dolga dlaka, golobje pasme z nenavadnim načinom letanja itd.). V naravi je obstanek takih različkov nemogoč.

Drugače je pa vse to pri nepopolnem in pri delnem albinizmu. Dejstvo, da je v teh slučajih šarenica barvana, izpričuje, da ni oslabel organizem v notranjih organih. Zlasti tedaj, kadar se pojavi delni albinizem kot reakcija na izpremenjene klimatične razmere, moramo govoriti naravnost o smotrenosti. Razvidno je to pri normalno belobarvnih

pticah, ki so domnevno nastale iz temnejših, v ugodnejših razmerah živečih oblik. Bela barva jih dobro ščiti v beli okolici. Lahko si je tudi razlagati pomen belobarvnosti na trebuhu ptic, ki so na hrbtu prilagojene okolici. Ako bi bila po celem telesu razprostrta enaka barva, bi se videla spodnja stran vsled sence temnejša, kar bi bilo za obstanek ptice škodljivo nasprotje. Senca na belem trebuhu se pa lepo izenači s prsteno ali peščenorjavo hrbtno barvo. Belina omili vrhutega senco ptice. — Tudi za blestečo belino glave in spodnje telesne strani pri letočih pomorskih pticah se da dokazati smotrenost. V severni megli se zapazi pri letočih galebih najprej omenjena belina, ki služi gotovo za spoznavalni znak vrste. Slične vrstne znake, obstoječe v posameznih očitivnih, belih peresih, opazujemo pri domačih pticah, n. pr. pri belorepcu, ščinkavcu, strnadu itd. — Pomen bele spodnje strani pri vodnih pticah je isti, kakor pomen srebrno se svetlikajočih trebušnih lusk pri ribah. Če gledamo od dna proti površju vode, se vidi površje v srebrnem sijaju, na katerem se spozna kako telo tem laže, čim temnejše je. Svetlobarvnost trebuha pri ribah in pticah se ujema s srebrnim sijajem vodne gladine in ščiti žival pred vodnimi roparji.

Poglejmo še, kakšen pomen ima za živali melanizem! Potemnelost je sicer patologičen, nepravilen pojav, a navadno niso melanistični poedinci znak oslabelosti, temveč nam predstavljajo mnogokrat organizem v najvišji lepoti in v polnosti barve. Gotovo so pa one živali, ki se jim razvije ta barvna nepravilnost vsled neznanih notranjih izprememb (degeneracija barvonoscev, nenavadna hranitev), posvečene poginu. O nesmotrenosti barve je pri melanizmu težko govoriti. Korist melanizma za obstanek se opaža zlasti pri živalih, ki žive na temni barski, ozir. planinski črnci in v temnih gozdovih. (V absolutno temnih prostorih, n. pr. v jamah, nima pigment seveda nobenega pomena in se tudi ne razvije). Nekateri hočejo kot smot-

Spačnik, bastard divje kure in ruševca, ustreljen od g. Fr. Klemenca 22. aprila 1912 na Krvavi planini pri Medvodah.

reno razlagati celó barvo črne vrane, češ da poseda vran, zlasti pozimi, najrajši na temnih drevesnih vejah, na temnih kamnih in grudah. Drugi vidijo v črni barvi varnostno barvo, po kateri spoznajo lahko ujede že od daleč neokusno ptico.

Najrazvidnejša je korist potemnelosti pri oblikah, ki žive v veliki svetlobi. Belokožnim Evropejcem se razboli v nenavadni solčni svetlobi kmalu koža, medtem ko se počuti črnc v enakih razmerah zelo dobro. Črni pigment v kožni sluznici ima namreč nalogo, vsrkati kemično učinkujoče žarke, da ne morejo prodreti v nežnejše, pod kožo ležeče dele. Pri daljšem bivanju v solčni luči se pojavi pri svetlokožnih ljudeh zagorelost, ki ščiti nekoliko pred škodljivimi vplivi žarkov.

Slično si razlagamo pomen melanizma pri severnih in gorskih žuželkah. Ker trpe bube vsled mraza, se razvije na metuljih več črnega pigmenta, ki vsrka mnogo solčnih žarkov ter popravi tako škodo, ki jo je prizadel mraz telesu v stadiju bube in ohranja telo v primerni toplini.

Neposredna korist barvnih nepravilnosti se da dognati le na posameznih slučajih, kajti v mnogih je abnormalna barva brez pomena ali pa še ni znan njen pomen. Vendar pa nista melanizem in albinizem nemalega pomena za razvoj stalnih različkov in vrst. Barvnost ni stranski biološki znak, temveč pomeni nasproti zunanjemu svetu često celo žival, kar kaže barvna prilagoditev, spolna dvoličnost in varnostna barva. Med razvojem in izpremembo barvnosti in pa med notranjim telesnim ustrojem obstojajo vsekakor zveze, ki jih seveda le slutimo. Ako se izpremeni organizem pod vplivom novih življenjskih razmer smotreno, mu je obstanek zagotovljen, čeravno ga oslabe nekoliko nenavadni vplivi. Če postanejo vplivi stalni, se razvije lahko stalna, nova življenjska oblika (pasma, varieteteta).

Dolgo časa je obstojal v biologiji nauk o nepodedljivosti pridobljenih lastnosti. Novejša biologija pa množi od dne do dne dokaze, da je glavno načelo razvoja neposredna prilagoditev in podedovanje pridobljenih lastnosti (Lamarkovo načelo). Naravni izbor, kakor ga je učil Darwin, ima le v toliko pomen, v kolikor odstranjuje življenjsko nesposobne organizme, v našem slučaju torej ekstremno patološke beličnike. Albinizem in melanizem sta pa v milejši obliki podedljiva, življenjsko sposobna in razvoj novih različkov povzročujoča pojava.

Naravnost čudovito je, kako pomagajo iste sile, ki vplivajo tako nepričakovano na organizme, tem zopet do moči in ravnotežja v telesnem in vrstnem razvoju. Albinizem in melanizem nam pričata o silni življenjski energiji, ki je privedla organski svet sredi nevarnosti in sovražnosti okolice do popolnosti, pričata nam o njenih zmagah, a tudi o njenih porazih.

Vladimir Kappus :

Spomini na jerebji lov.

I.

Bilo je že precej pozno zvečer, ko sem priromal iz Poljanske doline domov, da bi prebil tu zadnje dni počitnic, katerih konec so naznanjale odhajajoče lastovice. Hotel sem jih kakor prejšnja leta posvetiti enemu izmed najlepših lovov, namreč lovu gozdnih jerebov.

Ko sem stopil pod domači krov, je bilo prvo, kar sem opazil že pri vratih, družba tarokistov. Med temi sta bila moj prijatelj, nadporočnik Lovro, in neki mlad gospod, ki se mi je predstavil za gospoda Hrovata. Opazivši Lovra, sem se razveselil, misleč, da bodeva uživala skupaj krasoto jesenskega lova. Povabil sem ga takoj, naj gre drugi dan z menoj na jerebe, in sicer na najlepši jerebji kraj, kar jih je v naši okolici. Nalašč sem si ga bil prihranil za jesen.

„Škoda, da te ni bilo prej domov! Zelo mi je žal, a jutri mi je nemogoče.“

Zlovoljno sem ga pogledal, ker sem si mislil: „Zopet eden manj med nami! Bog ve, kam ga žene! Morda ima kako družbo ali celo žensko, kateri da prednost pred jerebjim lovom, ki bi mu moral biti prvi! Sam sem se veselil vse leto, da pojdem v Jelovico na jerebe, ta pa, ki nima na dopustu nobenega opravka, ne gre!“

„Silil te ne bodem, pojdem pa sam.“

„Pa vzemi vsaj gospoda Hrovata s seboj!“ mi odgovori Lovro. „Ta se ravnokar pripravlja, da bi stopil v vrste zelenih sukenj.“

„Ali je imel že kdaj puško v roki?“ je bilo moje prvo vprašanje.

„Seveda! Saj je ustrelil na orehu pri Studencu veverico in pozdravil tudi enega zajca v Dovcu,“ me je potolažil Lovro.

Tako je bilo sklenjeno, da me spremi drugi dan gospod Hrovat na lov. Ko je bilo pripravljeno vse, strelivo in jedilo, sem naročil dekli, da naj pripravi zajtrk ob 4. uri zjutraj, potem pa sem odšel za drugimi spat.

Noč se mi je zdela kratka, ker sem se klatil v sanjah po kraljestvu Dijane. Ob štirih zjutraj zaslišim po vasi kričanje: „Barba, oj Barba! Miha, hoj, Miha!“ Kovači so se klicali na delo. Po drugih krajih bučijo parne piščali, v naši vasi pa opravijo tudi brez njih. Kmalu nato je zašumela voda po rakah: kovaško kolo je zaškripalo, kakor bi se prebudilo iz težkih sanj, mehovi, zgrbljeni, prašni, stari, so zajčali, kakor bi se zbal težkega dela.

Potrkal sem na vrata sosednje sobe, kjer je spal moj lovski tovariš. Globoko je vzdihnil, se obrnil v postelji ter vprašal: „Ali je že treba vstati? Saj je še tema zunaj!“

„Dan bode kmalu. Le na noge, petelini so že odpeli!“

Odšel sem v kuhinjo, za menoj pa jo je kmalu primahal gospod Hrovat.

Popila sva kavo, nato pa na hrbet nahrbtnik, puško na ramo, palico v roke in hajdi v gozd!

II.

Krog pol petih zjutraj je bilo, ko sva korakala skozi vas. Po kovačnicah so že pridno kovali. Bilo je krasno jutro, kakor si ga lepšega ne more želeti jerebar. Precej hladno je bilo, a pod ne preslabo napolnjenimi nahrbtniki sva se kmalu ogrela. Ko sva prišla iz vasi, naju je peljala pot čez polje, za katerim se je pričel gozd. Precej v začetku je huda strmina in ravno, ko sva sredi te počivala — kajti brez odmora jo prekoračiti, je prenaporno, ker je tako strma, da se biješ skoraj s koleno v brado —, je solnce priplavalo izza Karavank.

O kaka krasota je solnčni vzhod v jesenskem jutru!

Visoke gore najprej nekoliko porde na svojih od prvega jesenskega snega pobeljenih grebenih. Rdečica pa postaja vedno bolj močna, dokler se končno ne prikaže solnce izza gor. Milijon biserov se zaleskeče po travi in drevju. Vsaka rosna kapljica se izpreminja v vseh mavričnih barvah. Tudi pajčevina, katero je spredel pajk nad peščeno potjo, da ulovi zadnje muhe, preden jih pokoplje zima, je vsa potresena z mokrimi biseri . . .

Črez nekaj časa sva dospela do male ravninice, ki je že dolgo znana kot posebno dober kraj za jerebji lov. Porastla je s precej gostim, zverženim bukovjem in pokrita z borovničevjem. Pod potjo, ki pelje čez njo, je precej globok jarek, skozi katerega šumlja majhen potoček, obdan od tankih, vitkih jelš. Tu se je zadrževal že kaka tri leta star, prebrisan jereb-puščavnik.

Pred dvema letoma se mi je posrečilo nekega poznega jesenskega jutra, da sem ga priklical, prišel pa mi je za hrbtom in, ko sem se nekoliko nerodno obrnil, je odrčal. Od takrat ga nisem več dobil pred oči. Kadar grem mimo, ga poizkušam spraviti k sebi, a zaman! Parkrat se oglasi, potem je pa zopet konec. . . .

Tiho zlezeva vsak pod svojo krivo bukvo kraj jarka in posediva kakih pet minut tiho in mirno. Nič se ne gane. Čuje se le žuborenje potočka. Iz žepa vzamem piščalko, spomin na starega jerebarja Šimna, in zapiskam najprej precej tiho.

Čakam, čakam, nič se ne gane. Komaj pa zapiskam drugič, zaropota na desni pod menoj v jarku: brrr . . . frrr . . . frrr . . . frrr . . . Kar pretreslo me je. Tiho napnem petelina in gledam ostro proti kraju,

odkoder sem bil začul ropot. Zopet hočem zapiskati, kar zaslišim: plii . . . pli . . . pli . . . pli . . .

„Torej več niši samec! Na stare dni si si izbral družico. Kaj te je le premotilo? In kam si poslal družinico?“

Ob teh mojih mislih že zapoje samica, družica starega jereba, nekoliko bliže.

„Na to, ki se je tam oglasila, ne smeva streljati!“ zašepečem spremljevalcu, kažoč mu mesto, kjer se je oglašala samica. Zapiskam še enkrat in že se pokaže kakih deset korakov pred nama drobna, rjava samičica s povešenim repom. Iz borovničevja poskoči na trohel bukov panj in pogleda proti nama. Tu se zgane tovariš in jerebulja odfrči z glasnim krikom: pli . . . pli . . . pli . . . pli . . . pli . . . proti strani, odkoder je prišla, jezeč se nad predrznežema, ki sta jo tako goljufala.

Malo počakam, nato pa zapiskam, kakor kliče samica. Takoj se oglasi starec: cij . . . cicericiri — ciciri . . .

Ni dolgo trajalo, kar zaslišim pod seboj: či-ži . . . čži . . . čži — in že se pokaže med borovničevjem ali bolje na borovničevju ves razsrjen stari znanec.

Črna brada pod kljunom in čop na glavi sta mu štrlela proč, kakor bi ne bila njegova, rep in peruti pa so bile razpete kakor pri puranu, kadar vozi kočijo.

Trenutek — pok je zagrml v jesensko jutro, jereb pa je zatrepetal s perutmi po mokrem listju in se povaljal proti potočku.

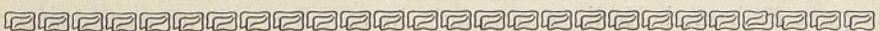
„Torej te je ugonobila ljubosumnost, stari navihanec! Vedel si se kakor zaljubljen mladenič prvo leto, ko zapusti gnezdo. Dasi imaš že tretjo temno proggo na peresih, vendar se še nisi spametoval. Zakaj nisi dalje samotaril?!“

Moj spremljevalec je bil ves iznenaden nad tem prizorom.

Jereba sva nataknila na usnjato zadrgo in odšla naprej.

Poizkusila sva srečo še na par mestih, ki navadno niso bila ravno slaba, a priklicati nisva mogla ničesar. Po precej strmi poti sva prišla nato do lepega razgleda. Po vsej veliki ravnini doli do Šmarne gore sva videla. Pred nama se je dvigal mogočni Stol, na gorenji strani pa so nama zapirale pot očem Julijske Alpe. Kakor vedno, kadar sem postal na tem mestu, sem zataknil tudi to pot cvet za staro, od dežja izprano podobo sv. Trojice, ki je visela na debeli bukvi. Ko sva se nadvila krasnemu razgledu, sva se pomaknila dalje do vrha Jelovice, kjer se pričnejo najboljši kraji za jerebji lov. Bilo mi je na tem, da pride moj spremljevalec do strela, ker vem iz lastne izkušnje, kako je gostu pri srcu, ako ga vlačimo po gozdu, ne da bi imel priliko streljati.

(Konec prih.)

L I S T E K

Dr. P. B.:

Misleče živali.

(Dalje.)

Nasproti temu Maeterlinckovemu zatrdilu bi pa lahko kdo ugovarjal, da je pripravil Krall svojega učenca z neprestano vajo na Maeterlinckov prihod, za katerega je vedel, in da je to, kar je pokazal Mohamed, le stvar spomina. Ta pomislek je imel tudi Maeterlinck in ga izrazil Krallu, ki mu je odgovoril, da preizkuša lahko sam konja v njegovi nenavzočnosti. Narekuje naj mu kako poljubno dvo- ali trozložno nemško besedo s krepkim naglašanjem zlogov.

Tako je ostal Maeterlinck sam pri Mohamedu. Čutil se je njemu nasproti v nekaki zadregi, katere ni občutil niti takrat, kadar je stal pred vladarji. Vendar se je osrčil in je izgovoril glasno prvo besedo, ki mu je prišla na misel. Bila je ime njegovega prenočišča: Weidenhof. Izprva je bil Mohamed v resnici zaradi odsotnosti gospodarjeve nekoliko zmeden. Zdelo se je, da Maeterlincka ne razume in se sploh zanj ne briga. Toda ta je ponavljal zloge svoje besede krepko, včasih proseč in prilizujoč se, včasih pa ukazujoč in grozeč. Naenkrat je udaril Mohamed veselo in brez obotavljanja črke: WEIDNHOZ, ki jih je napisal Maeterlinck drugo za drugo po njegovih udarcih na desko. Poln veselja je poklical nato Maeterlinck Kralla nazaj, ki pa je kmalu nagubančil svoje čelo. „Kaj je to, Mohamed? Že zopet si napravil napako, ki jo moraš takoj popraviti. Na koncu besede mora stati F, ne pa Z.“ Hipoma je izprevidel Mohamed svojo napako in udaril trikrat z levim in štirikrat z desnim kopitom, t. j. F. Vendar pa je kazal Mohamed, da ga ne vesele posebno pravopisne vaje. Zato mu je ukazal Krall, naj potegne nekoliko kvadratnih in kubičnih korenov. Mohamed je bil vidno razveseljen, kajti potezanje korenov je njegovo najljubše opravilo. Sestavljene množitve in delitve, ki so ga prej zanimale, smatra najbrže že pod svojo častjo. Krall je pisal na desko različne korene, a komaj so bili zapisani, že je udarjal Mohamed s kopiti in naznanjal z levim enojke, z desnim pa desetice. Pri tem se ni nič pomišljal in zdelo se je, da tudi ne pazi: odgovori prihajajo takorekoč avtomatično od neke nevidne inteligence. Vendar si je mislil Maeterlinck, da je Mohamed naučen vse dane mu računske naloge. Ta pomislek je bral Krall v njegovih očeh, zato ga je poprosil, naj da sam Mohamedu kako nalogo. Dasi slab računar, prime Maeterlinck pogumno za kredo in zapiše na desko neki koren. Tu pa se ne gane Mohamed. Krall ga opominja in roti. Res vzdigne konj desno

kopito, a ne udari z njim, ampak ga pusti pasti. Krall postaja vedno bolj nemiren in nejevoljen. Mohamed zopet vzdigne kopito, a ne udari z njim. Tu se obrne Krall, si pogleda nalogo in vpraša: „Ali je koren pravilen?“ — „Kaj se pravi pravilen? Ali so tudi...“ Tega stavka pa si ne upa več dokončati Maeterlinck, ker se hipoma zave svojega matematičnega neznanja. Krall se smehlja, računa in izjavi, da ima konj prav, ker je naloga neizvršljiva.

Za Mohamedom so pripeljali Anžeta. Maeterlinck mu je velel na prošnjo Krallovo izračunati, koliko je $441 : 7$. Takoj je udaril Anže trikrat z levim in šestkrat z desnim kopitom, kar pomeni 63. Zato je bil pohvaljen, kar ga je tako razveselilo, da je udaril hipoma šestkrat z levim in trikrat z desnim kopitom, to se pravi, da je prestavil številki in „zapisal“ 36. Najbrže mu dela zabavo igračkanje s števili. Nato mu je dal Maeterlinck še polno nalogo seštevanja, odštevanja, množenja in deljenja, katere je rešil Anže vse z neverjetno spretnostjo.

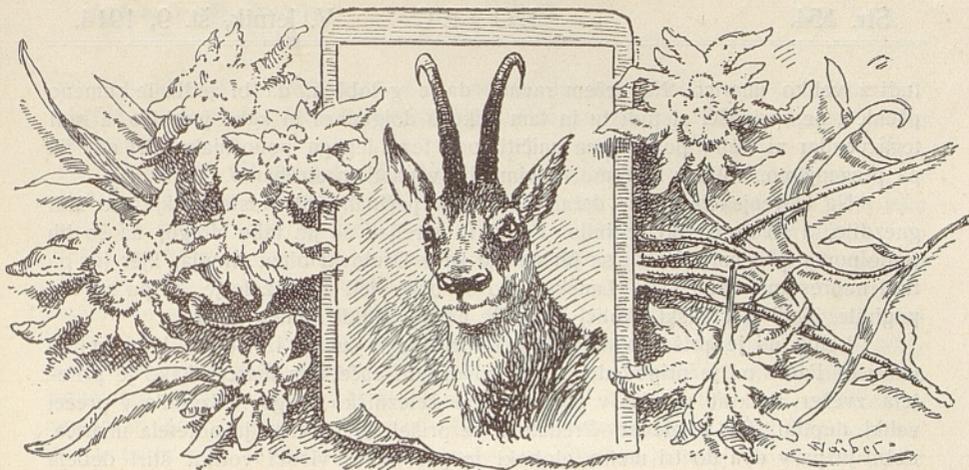
Potem je prišel Berto na vrsto. Stopil je častitljivo in mirno kot kak velik slepec. Njegove velike, črne oči so čisto oslepele in brez vsakega sijaja. S kopitom se dotiplje do deske, na kateri dajejo Krallovi učenci svoje odgovore. Berto je šele začetnik. Z lahnimi udarci ob njegov bok mu je treba še razlagati pomen in vrednoto števil in raznih računskih znakov. Maeterlinck mu da sledeče lahke naloge: $2 + 3$, $8 - 4$, 2×3 . Krall govori ljubeznivo z Bertom in mu jih razlaga. Berto računa počasi, a skoro brez napak. Če ne razume naloge, počaka, da se mu ponovi in razloži. Ganljivo priden je in veliko bolj marljiv kot njegovi součenci. Gledalcu se zdi, da mu tvorijo poizkusi z njim poleg hrane edini žarek njegovega življenja. Vidi se pa, da ne bo nikdar dosegel rojenega računarja Mohameda.

Zarif je bil tisto jutro, ko ga je obiskal Maeterlinck, slabo razpoložen. Sicer pa rešuje tudi sploh večino nalog tjavendan ali pa drži neprestano svoje kopito pokoncu, da bi tako pokazal svojo samovoljnost. Naloge rešuje že v prvič prav samo takrat, kadar se mu obljubi skleda korenja ali pa se prikaže hlevar, da bi ga odpeljal. Ako se ta kaj zgane, osupne žrebec, se vzpenja kvišku in je ves zmešan. Krall pravi, da je to znak Zarifove slabe vesti.

Popoldne je nadaljeval Krall s poizkusi. Najprej je pokazal na Maeterlincka in vprašal Mohameda, če ve še stričevo ime. Konj udari črko H. Krall osupne in ga kara. Konj udari črko E. Krall se vznemiri, grozi konju, ga prosi, mu obljublja korenja in najhujšo kaznen, ki obstoja v tem, da pride hlevar Albert, ki uči lene in nepazljive Krallove učence na svoj način dolžnosti. Krall namreč ne kaznuje nikdar svojih konj, da bi ne izgubil njihovega prijateljstva in zaupanja. Ko le ne neha Krall s svojim karanjem, udari konj črko R. Tu se razjasni

Krallu obraz. „Prav ima“, reče Maeterlincku. „Slišali ste, da je udaril HER. Hotel Vam je dati torej naslov, ki gre vsakemu, kdor nosi cilinder ali trd klobuk. Ker pa stori to zelo redko, nisem več mislil na to. Najbrže je slišal; da sem Vas imenoval gospod Maeterlinck, in ni hotel zaostati za menoj. Ta posebna naklonjenost in izvenredna gorečnost obljubljata najlepše uspehe. — Prav dobro, Mohamed, moj sin, prav dobro; oprostite mi! Poljubi me in nadaljuj!“ Mohamed poljubi svojega gospodarja precej sirovo, a se obotavlja z odgovorom. Da bi mu pomagal, mu reče Krall, da se začinja Maeterlinckovo in njegovo ime z isto črko. Mohamed udari K. Očividno misli na ime svojega gospodarja. Končno napiše Krall na desko velik M in konj udari kot človek, ki se je naenkrat spomnil pozabljene besede, hitro in brez presledka črke MAZRLK. Tako se je izpremenilo Maeterlinckovo ime v konjevem spominu tekom dneva. Krall ga opozori na napačno pisavo. Mohamed zapiše zdaj MARZLEGK. Krall mu ponovi Maeterlinckovo ime in vpraša Mohameda, katero črko mora najprej popraviti. Konj udari R. „Prav, ampak katera črka spada na mesto R?“ Mohamed udari N. „Ne, pazi vendar!“ ga graja Krall. Mohamed udari T. „Prav dobro. Kam pa spada T?“ „Na tretje mesto“, odgovori konj. Tako je dobilo Maeterlinckovo ime polagoma pravo obliko.

Izpraševanje, računanje in zlogovanje se je vršilo na sličen način dalje. Omenjenega pa ne prišteva Maeterlinck k najznamenitejšim uspehom elberfeldskih konj. Pokazali so še na drug način, da je meja med živaljo in človekom le navidezna. Zarif n. pr. se je ustavil nekega dne sredi svojega dela. Ko ga je vprašal Krall po vzroku, mu je odgovoril, da je truden. Drugič zopet je rekel, da ga boli noga. Omenjeni konji spoznavajo tudi podobe, ki jim jih pokažejo, razlikujejo barvo in vonj itd. Maeterlinck jih je poizkušal tudi na ta-le način: Nekaj težkih nalog so napisali vsako na svoj kos papirja in jih zaprli v kuverte. Vpričo konja so potem vzeli na slepo srečo eden izmed kuvertov, ga odprli in napisali nalogo na desko. Mohamed in Zarif sta jih rešila hitro in brez truda, dasi ni vedel za rezultat nalog nikdo navzočih. Slične poizkuse je ponavljal Maeterlinck na razne načine, da bi se prepričal, ali drži telepatična hipoteza, ki si jo je napravil o delovanju imenovanih konj. Omenjam, da je bila v nekem kuvertu, ki ga je odprl Dr. Haenel, naloga $\sqrt{7890481}$, ki jo je rešil Mohamed z lahkoto. Pri rešitvi vsem navzočim neznanih nalog, zaprtih v kuvertih, je bil izključen vsak prenos misli od človeka na konja. Tu pa ne mislimo na neposredni prenos misli, ki temelji na naši volji, in je zelo redka, težka in negotova prikazen, ampak na neslutena, nepričakovana sporočila od podzavesti do podzavesti. (Dalje prih.)

Iz lovskega oprtnika.

Naše društvo je pristopilo vsled odborovega sklepa kot član k „Prosti zvezi v varstvo lova“. Ta je napravila v mesecu juliju v zadevi novega lovskega zakona za Kranjsko dva koraka. V vlogi na kranjski deželni odbor je prosila, da bi izpustil iz omenjene zakonske predloge odstavke o zajcu kot nelovni živali, v vlogi na c. kr. poljedelsko ministrstvo pa je priporočala, da naj ne dobi predloga iz naravnih in kulturnih vzrokov sankcije.

Pozna gnezdittev. G. Tomšič z Vrhnike nam je sporočil, da je našel zadnji teden avgusta ob priliki košnje s strojem na svojem travniku pri Blatni Brezovici (med Ljubljano in Vrhniko) komaj par dni stare jerebičice. Pred strojem so se bile kratkomalo pritisnile k tlom, da jih ni pobral. To dejstvo nam iznova potrjuje, da je boljše, ako ne lovimo jerebic že v avgustu, o čemer smo pisali že v zadnji številki. Neizkušen lovec bi v tem slučaju gotovo pobil starše (kar bi ne bila nobena umetnost!) in uničil s tem celo gnezdo. Istotam je našel neki kmet pri košnji prepeličje gnezdo z dvanajstimi jajci dne 5. septembra. Kljub temu, da je pustil okrog gnezda nekoliko trave, se starka ni več vrnila. V jajcih so bili že mladiči.

Popolnoma albinistično fazanko ima že dve leti v svojem bitenjskem lovišču gospod Ivan Rakovec, tovarnar v Kranju. Omenjena fazanka ima lepe, rožnatordeče oči; belo perje ji je le ob perutih malce rjavkasto. Lansko leto ji je uničil gnezdo dehor, letos pa je izvalila šest mladičev, ki so vsi albinistični, kar je gotovo zelo zanimiv pojav. Zadnji leti so se razmnožili dehorji v imenovanem lovišču kljub skrbnemu zatiranju izredno in so napravili med poljsko perutnino, zlasti pa med fazani mnogo škode.

— c.

Krivokljuni prihajajo letos zopet v večjem številu v naše kraje. Vabi jih k nam iglovje, ki je zelo dobro obrodilo. Že sredi meseca julija so opazili krivokljune v kranjskem in kamniškem okraju, 27. istega meseca pa na Bledu. Bile so pa le manjše jate, ki so štele ponajveč 15 glav. Vsako poročilo o krivokljunih nam je dobro došlo!

— c.

Za veliko uharico. Kakor povsod v življenju, tako prevladujejo tudi pri lovu stare, slabe navade. Govori in delaj, kar hočeš, nekaterih se ne prime nič. Temu se moramo zahvaliti, da se pri nas pobija in preganja veliko živali, posebno ptic, ki niso ali prav nič škodljive, ali pa vsaj tako ne, kot se zatrjuje. Tako je

tudi z veliko uharico. Ne rečem ravno, da je golobček, da bi jedla le rumeno pšenico, ne, privošči si tudi tu in tam kakega dolgouhca in kako jrebico, a radi tega vendar ni treba popolnoma uničiti rodu tega lepega ponočnjaka. Pri nas jih pa preganjamo, kolikor moremo. Lovimo jih v pasti in streljamo.

Na Gorenjskem so se držale uharice v pečinah nad Mostami, kjer so tudi gnezde, a so že davno izginile. Podili in streljali so jih tako dolgo, da so jih popolnoma pregnali. Nekaj se jih nahaja še v Drulovki blizu Kranja, kjer jih pa tudi neprestano zalezujejo. Lansko leto so baje ujeli tri v železje, ki pa so vse poginile. Tudi v Tržaški okolici jih je še nekaj, a tudi nimajo miru.

Letos mi je prišel ponujat sin železniškega čuvaja iz Boršta lepo veliko uharico. Fante mi je pripovedoval, da so opazili začetkom marca, kako je priletela zvečer večkrat uharica v skalovje nad železniško progo in izginila v precej veliki duplini. Šel je gledat. Preden je še prišel do votline, je odletela uharica, dobil je pa v dva do tri metre globoki in pol metra visoki votlini štiri debela jajca, ki so ležala kar na prsti in pesku.

Čez kakih štirinajst dni je zopet lezel k gnezdu in opazil v duplini velike, žareče oči. Pohitel je domov in prinesel veliko mrežo, ki jo je razprostrl črez votlino. Uharica se je zaletela z gnezda v mrežo, se vanjo zapletla in po precej hudem boju se je fantu posrečilo, ukrotiti jo. Odsesel jo je domov, nato se pa vrnil h gnezdu, kjer je našel mladi, komaj izvaljeni uharici in dvoje jajec. Dalje je bilo v duplini več podganjih repov in nekaj temnega perja, najbrže od kavk. Jajca in mlade je prinesel domov, a mladiči so bili že drugo jutro mrtvi.

Povedal mi je dalje, da hodi še samec v votlino in da tudi tega zasledujejo. Odsvetoval sem fantiču nadaljnje zasledovanje in mu omenil, da bi bilo škoda, tudi iz teh krajev pregnati uharico, toda mislim, da so padle moje besede na nerodovitna tla, ker so zdaj tudi lovci začeli zasledovati ubogega vdovca.

Ujeta uharica je bila nenavadno velika in splošno prav lepa, le na trebuhu je imela malo perja. Izgubila ga je, ko je valila. Drugi ljudje so mi pripovedovali, da gnezdi vsako leto v omenjeni okolici več uharic.

V. pl. K.

Gojenje srn. Veselje me navdaja, da morem poročati, da se je v kostanjeviški okolici vendar enkrat začelo z razumnim varstvom srn. Srnjake bodo streljali šele po končani oploditvi srn. Za sedaj mislijo odbiti le nekaj za pleme nesposobnih. Da smo prišli tako daleč, se moramo zahvaliti g. oskrbniku kostanjeviške domene, ki prigovarja z vso vnemo tudi drugim lovcem k pravilnemu gojenju srn. Pa tudi za varstvo divjačine sploh je bolje preskrbljeno kot doslej. Nastavljenih je veliko več lovcev-varuhov, napravljajo se pridno solnice in tudi na zimo mislimo. Na več krajih smo napravili nasade s topinamburom, ki je za srne izvrstna zimska piča.

M. H.

Dehorji ali »tvorci«, kakor jih imenujemo v Adlešičih, so se namnožili pri nas letos nenavadno in nam napravili prav veliko škode. Pri neki hiši je pobral dehor 23 piščet, pri drugi 15 itd. Dozdaj so jih ubili ljudje v Adlešičih in v okolici že 6, starih in mladih. Skoraj vsak dan se sliši, da je bil kje po noči. Prihajajo celo v hiše, tako so predrzni.

I. Šašelj.

Lisica in mačka. Da si ne gresta ta nepoštenjaka, ako se srečata v lovišču na tatinskih potih, v miru s poti, sem imel priliko opazovati koncem letošnje zime. Zgodaj zjutraj sem šel s psom po kolovozu vprek grebena gosto obraslega gozda, kar mi smukne na desni v obupnih skokih maček iz mladega smrečja in takoj za njim njegov preganjalec — lisica. Maček se je rešil na drevo, lisica pa je postala pod njim in pogledovala nanj s pogledom zvitorpeke, ki ji je bilo grozdje prekislilo. Hotel sem počakati, kako se bode stvar dalje razvila, toda

vsled nemirnosti mojega psa me je opazila lisica in skočila s takim skokom v bližnje grmovje, da nisem utegnil streljati. Pač pa sem posvetil „nedolžni“ mucki na hrastu.

Instinkt ali preudarek. Velikokrat opazamo pri živalih obnašanje in dejanja, ki jim ne moremo najti zadostne razlage v samem instinktu in ki nam vsiljujejo prepričanje, da dela žival več ali manj po preudarku ali z glavo. Lep dokaz za to mi je podala nedavno moja sedemletna psica-ptičarka. Z balkona drugega nadstropja je zagledala na dvorišču črno mačko in zrla silno razburjeno nanjo. Ko stopim k nji in jo povprašam, kaj ima, mi gleda, mahaje z repom, malo časa v oči, potem pa me pelje, razburjeno cvileč in skakaje pred mano, v mojo sobo k steni, kjer vise puške, in se vzpenja ob nji. Ko snamem puško s stene, me povede zopet na balkon in pogleduje mene in mačko, kot bi mi hotela reči: „Ustrelj jo vendar!“ Za šalo napnem petelina. Tedaj se postavi psica v stoji frmovanja ter me le tu in tam ošvrkne z divjim pogledom. Žival si je torej na čistem glede pomena ter učinka puške in glede tega, da morem jaz usmrtiti mačko. Zato me je peljala najprej k puški, potem pa k mački. Koliko takih slučajev, ki nepobitno dokazujejo pasjo miselno zmožnost, bi lahko navedli naši lovci! Tako mi je našla n. pr. ista psica v lovišču izgubljeni nož dobre 3 mesece pozneje nekoč na lovu in mi ga prinesla v roke. Morala se je domisliti, da utegne biti ta nož moj (da bi obdržal po tolikem času še moj duh na sebi, je neverjetno) in da mi ga mora oddati.

Odstrelek divjačine v letu 1913 na Kranjskem.* V črnomaljskem okraju so polovili: I. koristne divjačine: 91 srn, 719 zajcev, 71 gozdnih jerebov, 264 jerebic, 55 prepelic, 42 gozdnih kljunačev, 34 močvirnih kljunačev, 9 divjih gosi, 208 divjih rac; II. škodljive divjačine: 164 lisic, 6 kun, 17 podlasic, 14 dehorjev, 6 vider, 6 divjih mačk, 34 jazbecev, 72 veveric, 2 orla, 1 uharico, 62 kraguljev, sokolov in skobcev, 185 vran in srak. V kamniškem okraju: I. koristne divjačine: 157 srn, 101 divjo kozo, 1052 zajcev, 20 divjih petelinov, 2 ruševca, 134 gozdnih jerebov, 8 snežnih jerebic, 7 skalnih jerebov, 2061 fazanov, 1539 jerebic, 227 prepelic, 193 gozdnih kljunačev, 90 močvirnih kljunačev, 1 divjo gos, 174 divjih rac; II. škodljive divjačine: 123 lisic, 10 kun, 19 podlasic, 18 dehorjev, 1 vidro, 1 divjo mačko, 22 jazbecev, 329 veveric, 5 uharic, 162 kraguljev, sokolov in skobcev, 1188 vran in srak. V kranjskem okraju: I. koristne divjačine: 65 jelenov, 368 srn, 107 divjih koz, 1743 zajcev, 59 divjih petelinov, 18 ruševcev, 246 gozdnih jerebov, 8 snežnih jerebic, 16 skalnih jerebov, 437 fazanov, 1410 jerebic, 197 prepelic, 140 gozdnih kljunačev, 4 močvirne kljunače, 38 divjih rac; II. škodljive divjačine: 219 lisic, 21 kun, 54 podlasic, 12 dehorjev, 2 divji mački, 47 jazbecev, 592 veveric, 169 kraguljev, sokolov in skobcev, 914 vran in srak. V krškem okraju: I. koristne divjačine: 1 jelena, 100 srn, 1 divjo kozo, 1858 zajcev, 9 divjih petelinov, 169 gozdnih jerebov, 105 fazanov, 1233 jerebic, 97 prepelic, 138 gozdnih kljunačev, 71 močvirnih kljunačev, 22 divjih gosi, 338 divjih rac; II. škodljive divjačine: 124 lisic, 15 kun, 34 podlasic, 38 dehorjev, 1 vidro, 4 divje mačke, 32 dehorjev, 319 veveric, 305 kraguljev, sokolov in skobcev, 1270 vran in srak. V litijskem okraju: I. koristne divjačine: 56 srn, 1 divjo kozo, 704 zajce, 2 kunca, 19 divjih petelinov, 150 gozdnih jerebov, 7 fazanov, 384 jerebic, 20 prepelic, 27 gozdnih kljunačev, 15 močvirnih kljunačev, 2 divji gosi, 114 divjih rac; II. škodljive divjačine: 121 lisic, 4 kune, 9 podlasic, 6 dehorjev, 1 vidro, 2 divji mački, 18 jazbecev, 151 veveric, 2 orla, 4 uharice, 106 kraguljev, sokolov in skobcev, 325 vran in srak. V ljubljanskem mestnem okrožju: 1 srno, 49 zajcev, 25 fazanov, 203 jerebice, 30 prepelic, 42 gozdnih

* Gl. Lovec 1914, št. 5.

kljunačev, 15 močvirnih kljunačev, 28 divjih rac; II. škodljive divjačine: 12 podlasic, 9 kraguljev, sokolov in skobcev, 48 vran in srak. V **novomeškem** okraju: I. koristne divjačine: 186 srn, 1201 zajca, 1 divjega petelina, 135 gozdnih jerebov, 6 fazanov, 358 jerebic, 12 prepelic, 39 gozdnih kljunačev, 16 močvirnih kljunačev, 12 divjih gosi, 229 divjih rac; II. škodljive divjačine: 148 lisic, 13 kun, 7 podlasic, 7 dehorjev, 1 vidro, 7 divjih mačk, 5 jazbecev, 571 veveric, 1 uharico, 149 kraguljev, sokolov in skobcev, 704 vran in srak. V **postojnskem** okraju: I. koristne divjačine: 256 srn, 807 zajcev, 6 kuncev, 3 divje peteline, 12 gozdnih jerebov, 34 skalnih jerebov, 10 fazanov, 695 jerebic, 137 prepelic, 106 gozdnih kljunačev, 64 močvirnih kljunačev, 144 divjih rac; II. škodljive divjačine: 114 lisic, 22 kun, 15 podlasic, 13 dehorjev, 1 vidro, 14 divjih mačk, 11 jazbecev, 146 veveric, 3 uharice, 78 kraguljev, sokolov in skobcev, 259 vran in srak. V **radovljiškem** okraju: I. koristne divjačine: 1 jelena, 354 srn, 421 divjih koz, 472 zajcev, 50 divjih petelinov, 86 ruševcev, 145 gozdnih jerebov, 3 snežne jerebice, 4 skalne jerebe, 2 fazana, 114 jerebic, 11 prepelic, 11 gozdnih kljunačev, 49 divjih rac; II. škodljive divjačine: 188 lisic, 67 kun, 29 podlasic, 13 dehorjev, 1 divjo mačko, 16 jazbecev, 187 veveric, 4 orle, 2 uharici, 134 kraguljev, sokolov in skobcev, 300 vran in srak. Skupno je padlo na Kranjskem l. 1913.: 72 jelenov, 3846 srn, 635 divjih koz, 11.797 zajcev, 8 kuncev (dvojnivo!), 300 divjih petelinov, 106 ruševcev, 1490 gozdnih jerebov, 19 snežnih jerebic, 67 skalnih jerebov, 2974 fazanov, 9255 jerebic, 1260 prepelic, 1150 gozdnih kljunačev, 566 močvirnih kljunačev, 56 divjih gosi, 2022 divjih rac, 1 volk, 1869 lisic, 309 kun, 305 podlasic, 180 dehorjev, 17 vider, 91 divjih mačk, 316 jazbecev, 3305 veveric, 10 orlov, 20 uharic, 1911 kraguljev, sokolov in skobcev ter 7159 vran in srak.

Lov na Jezerski planini. Jezerska planina, ležeča v kat. občini Št. Urška gora, meri 118 ha in 58'60 m² ter spada pod občino Cerklje. Sedmim upravičencem do Jezerske planine je uravnal v zmislu dež. zak. z dne 26./10. 1887, št. 2 iz 1888. l. g. vodja agrarne komisije dohodke in užitke navedene planine. Z ozirom na to je postala Jezerska planina enotna agrarna skupina, katera se ne more nikdar več deliti. Jezerska planina ima skupen gospodarski načrt ter skupen vpisnik deležnih in užitninskih pravic. Pri zastopanju planine imajo vsi upravičenci le en glas. Do Jezerske planine pripadlje pravice posameznih upravičencev so nerazdružne s posestvi upravičencev ter se ne morejo prodati brez domačije. Glede nato je priznala politična oblast I. stopnje upravičencem v zmislu § 5 ces. zak. z dne 7./3. 1849, št. 154 drž. zak. na Jezerski planini svojelovno pravico in izločila Jezersko planino iz lovišča občine Cerklje. Deželna vlada v Ljubljani je pa odrekla z razsodbo z dne 23./3. 1914, št. 6039 upravičencem svojelovno pravico na Jezerski planini, češ da je prepisanih po zemljiški knjigi sedem posestnikov na planino in da torej ne tvori lovske celote. Toda c. kr. poljedelsko ministrstvo je ovrglo z razpisom z dne 21./5. 1914, št. 22145 razsodbo deželne vlade in potrdilo odluk oblastva I. stopnje.

Fr. St. ml.

Iz ribarske mreže.

O nekdanjih rakih v Kolpi piše v zadnji št. „Lovca“ g. župnik J. Šašelj iz Adlešič in se čudi, da je ujel g. Ivan Nemanjič pri Kostelu v Kolpi raka, ki je meril 37.5 cm. Taki raki se pa dobijo še danes v račjem lovu turjaške graščine, seveda poredkoma. Leta 1902. je razstavilo na mednarodni ribarski razstavi na Dunaju oskrbništvu turjaške graščine 30 rakov, ki so merili od 35 do 40 cm. Seveda se razume mera od konca do konca raztegnjenih škarij. Ti raki so vzbudili na Dunaju veliko pozornost in je bilo oskrbništvu odlikovano z veliko srebrno državno svetinjo.

J. Schauta.

Fr. Ševčik, puškar,

Ljubljana,

Židovska ulica št. 8.

Velika zaloga pušk in samokresov lastnega izdelka in najnovejšega sistema kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk z najboljšim strelnim učinkom. Posebno priporočam svoje širom znane lahke trocevke s Kruppovimi cevmi in puške brez petelinov za brezdimni smodnik. **Novo!** Avtomatične Browning-puške, kalib. 16 in 12, z neprekosljivim strelnim učinkom. Avtomatične Browning- in Steyr-pištole. **Velika zaloga vseh lovskih potrebščin** po najnižji ceni. Popravila in naročila izvršujem točno in zanesljivo.

Ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Svoje cenjene odjemalce prosim vljudno, da izvolijo pri naročilih patron natančno označiti kaliber puške, št. šiber in pa, ali žele navadni ali brezdimni smodnik.

Pozor g. lovci!

Za nagačenje raznovrstnih živali se priporoča

IVAN ROBIDA,

V LJUBLJANI, Tržaška cesta št. 22.

Fina, strokovnjaška izvedba. Najnižje cene. — Na željo odnašam in donašam tudi sam domov. — Naročilo z dopisnico zadostuje.

Kavarna Evropa

v Ljubljani, Dunajska cesta,

je shajališče članov „Slovenskega

lovskega društva“.

Konfekcijska trgovina

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica 9,

priporoča lovcem svojo bogato zalogo vsakovrstnih oblačil.

I. KETTE, Ljubljana,

Franca Jožefa cesta št. 3

Specijalna trgovina klobukov, čepic, kravat,
perila, sploh vseh modnih in športnih predmetov.

Vsakovrstne potrebščine za lovce.

Žive

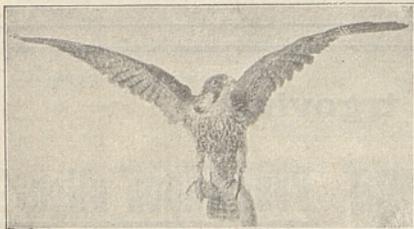
jelene, srne, zajce, kunce,
fazane, jerebice kakor tudi
vse vrste druge divjačine

prodaja v svrhu osveženja krvi

Edvard Mayer v Dunajskem Novem mestu, Schneeberggasse 10.

Zlasti opozarja na nasadna jajca vsakovrstne perutnine. — Za živ
prihod divjačine in za svežost jajc jamči. — Cene nizke.

Prvovrstna tvrdka. — Cene nizke.

Mnogo odlik. priznanj.

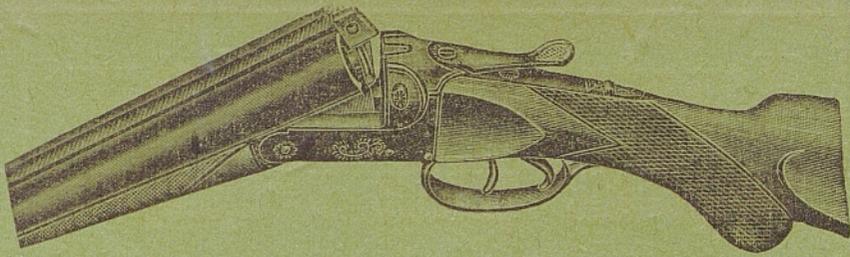
V. HERFORT,

zoolog. preparator,

LJUBLJANA,

Vrazov trg 1 — Sv. Petra nasip 71,
se priporoča za prepariranje vseh
vrst živali, montiranje rogov, izdelo-
: vanje vseh vrst kož za preproge. :

F. K. KAISER, puškar v LJUBLJANI,
Šelenburgova ulica 6,

priporoča svoje puške, samokrese, avtomatične pištole in
lovske priprave. Popravila po nizki ceni. Topič „Salut“.

Umetni ogenj.

Pišite po novi cenik!

C. kr. prodaja smodnika.

JOSIP ROJINA, Ljubljana
Franca Jožefa cesta 3

Krojaški modni salon za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Priporoča vsakovrstne športne in lovske obleke ter lovske uniforme.

V zalogi ima vedno najnovejše blago prvovrstnih tvornic.

Elegantne promenadne obleke in uniforme vseh vrst.

Točna, solidna in hitra postrežba.

Tiskarna in litografija

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

se priporoča v izvršitev vsakovrstnih v
to stroke spadajočih del.

Vinska trgovina PETRA STEPICA v Šiški priporoča svojo veliko zalogo vina najboljše kakovosti po nizkih cenah.

Vino razpošilja v lastnih
: sodih na vse postaje. :

Kmetska posojilnica ljubljske okolice v Ljubljani,

r. z. z n. z.

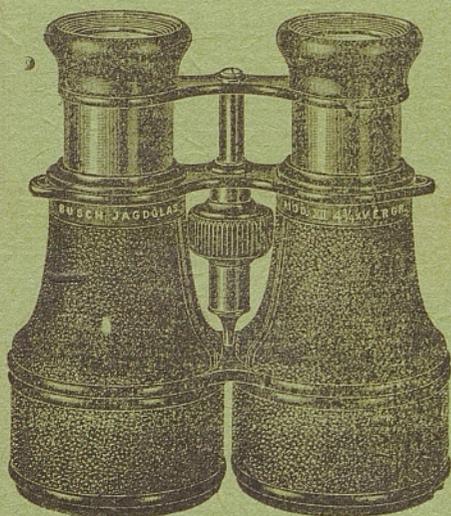
obrestuje hranilne
vloge po

4 $\frac{3}{4}$ $\frac{0}{0}$

brez odbitka rent-
nega davka.

Sprejema vloge na **tekoči račun** s čekovnim prometom
ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Rezervni zaklad: nad pol milijona kron.
Hranilne vloge: dvajset milijonov kron.

Cena 80 kron.

Novost! **Novost!**

Pozor gg. lovci!

Najnovejši in najizbornejši daljnogled sedanosti je

Busch-ov

daljnogled mod. XII,

katerega 'si [nabavi vsak lovec. Omenjeni daljnogled vsebuje vse optične vrline v najvišji meri in je posebno za lov in šport zaradi svoje izvanredno velike svetlobne moči neprekosljiv in kot nočno steklo naravnost očarujoč.

Povečanje	4 $\frac{1}{2}$ krat.
Vidno polje v razdalji 1000 m	105 metrov.
Objektivski prerez	53 mm,
Svetlobna moč	132
Teža	450 gramov.

Specijalist za očale in nanosnike. Velika zaloga toplomerov, barometrov, mer za višino, kompasov, daljnogledov: Zeiss, Busch, Goerz — Ceniki brezplačno! — Bogata zaloga ur, zlatnine in srebrnine. — Tovarniška zaloga gramofonov in plošč.

Fr. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9.